

indenfor de thorshavnske Haandværkere i Stenbranchen har rejst sig Røster imod, at man saaledes uden videre udpeger en Tømrer til at snakke for de færøske Sten i Danmark. Ligeledes har man af Grund, til at bebrejde Byraadet, at det paa den Maade, uden den allermindste Grund, er gaaet udenom Hr. J. Andr. Arge, der netop paa det Tidspunkt da Raadet holdt Raadslagning, befandt sig i København.

Og da man ved, at Hr. Arge aldrig viger af Vejen, naar det gælder om at faa exporteret Sten her fra Byen, vilde han sikkert og med Glæde have assisteret Byraadsformanden i dennes sikkert gode Hensigt og Vilje, for at faa færøske Sten anbragt i Lillebæltsbroen.

Hr. Arge er ikke nogen ung Mand, men gammel er han heller ikke. De færøske Sten har han omgaaet — aldrig undgaaet — hele sit Liv, hans Legeme bærer derfor ogsaa tydelige Mærker heraf.

Hvorledes har ikke Hr. Arge i Tale og Skrift været en utrættelig Talsmand for en færøsk Stenindustri. Og hvorledes har han ikke forsøgt at faa den færøske Sten ind paa Markeder andre Steder.

Hr. Arges aldrig svigtende Energi har thorshavnske Haandværkere (Stenhuggere og Stenarbejdere) at takke for at vor Stenar er kendt udenfor Færøerne.

Byraadet og thorshavnske Haandværkere burde derfor have besiddet saa megen Takt, at man ikke stillede Hr. Arge udenfor, naar der skulde forhandles om færøske Sten, saa meget mere som Hr. Arge, som foran nævnt, paa det Tidspunkt befandt sig i København.

T.

Gunnólfsvík og B. Stefansson.

Harri blaðstjóri!
Gerði so væl og hýsið okkum hesum fáu reglum:

Vit siggja í »Dimmal« nr. 4 í árána lýsing frá B. Stefansson, ið boðar frá, at hann á komandi sumri vil hava pláss til 10—15 útróðrabátar á Gunnólfsvík við Finnifjörðin í Íslandi. Vit duga illa at fata hetta, tí seinasta summer hevði hann ikki pláss til fleiri enn 6 bátar, ta tíðina vit vóru har. Tað kann vera, at hann er farin í holt við at bygja hús, skúro til fisk, salt og kol og til træsprek og benzin til motorar o. a.

At greiða nærri frá slíkum manni sum B. S., halda vit ikki vera vert í almennum blaði, tað hóskar best til tøg. Men starvast hann so í Gunnólfsvík í ár, sum lýsingin í »Dimmal« fær fólk at hugsa, so verður nógv at rinda hjá honum, og hvussu ætlan hann at greiða tað, tá hann ikki enn hevur verið mentur at rinda flekjaránum, hann hevði í fjór, lon snáa. (Maðurin var Johannes Joensen úr Miðvági).

B. S. sigir seg at keypa fisk og livur; og er tí at vere ænsin, og vita sær peningin vissan og ikki bert líta á vøkur orð frá honum. Fiskarar, ið vilja hava

pláss hjá honum kunnu fáa tað og mega siga frá sum skjóttast, skilar hann til í lýsingini. Vit vilja ráða teimum til, ið fara at rógva út hjá honum, at tala við menn, ið vóru har í fjór um viðurskiftini — hvussu teir vóru har í fjór.

B. S. letur frætta frá sær, at skipini hjá honum kunnu fáa sild og ís og vatn. At skipini ikki kunnu fáa ís, lata vit vera ósagt, men hvussu tað man fara at gangast við sildini man vera ein ivasurningur. Í fjór mátti sildin berast yvir dalar og fjøll líka frá Tórshavn, við Tistilfjörðin, og ta longu leið til Gunnólfsvíkar. So er at siga viðfjörðandi at skipini kunnu hála vatn har á staðnum, so er vont at skilja, hvar ið hann ætlan at vísa skipsmonnum á. Gunnar Brillumaður hevur har standandi eina maðkatunn, og ein litil á rennur oman úr Gunnólfsvík, og vit biðja Føroyingar eensa sær og ikki taka vatn úr tí ánni, av ymiskum grundum, ið vit finga kunnleika um fjór, tá ið vit vóru har.

»Samvittighedsfuld og reel Behandling«, skrivur B. S., men er tað sama slagid sum vit finga prógv fyri í fjór, so man onkur annar fara at filast á, eins og vit.

Vit skulu lata hetta standa fyri fyrst, men vilja tað við tað sama siga, at enn er ikki alt sagt og meira verður, um tað gert neyðugt, at koma seinri.

Miðvágur, hin 16. jan. 1929.
S. Frederiksen. J. Joensen.
J. P. Frederiksen.

»Færøskiribetning for Aaret 1927« er nú endaliga útkomin. Nú skriva vit 1929, so hetta er 2 ár aftaná. Tað kann ikki vera ætlanin við hesum »berætningi«, at vit skulu hava nakað praktisk gagn av honum í okkara fiskiskapi — ein statistikur viðfjörðandi vinnulivum, sum er tvey ár aftaná tíðini, nyttar jú ikki stórt, hvorki fyri keyp ella sølu; men ætlanin er vist eisini bert, at vit her skulu hava eitt søguligt yvirrit, og sum søguligt yvirrit er »berætningurin« frálíkgóður í øllum sum viðvíkir Danmark; meðan tað sum viðvíkir Føroyum serstakliga er nakað ófullkomið.

Fyri Danmark er úrslitið ár fiskiskapinum uppgjort til ca. 83.951.000 kg., ið hevur virðið ca. 33.835.000 kr.

Fyri Føroyar er úrslitið uppgjort til ca. 21.134.632 kg., ið hevur virðið 5.369.000 kr.

Hesi tøl geva longu hygnum og hugsandi manni nakað at hugsa um, tí, ber hann saman vekt og pris fyri Danmark og Føroyar hvørt sær, so sær hann ein ógíljan prismet. Hann sær at hin danski fiskimaðurin fær ca. tværreisur so mikið fyri kg. sum hin føroyski, og tað hóast meginparturin av hinum føroyska fiskinum er útroknaður í tursaltaðari vekt; meðan hin danski er roknaður í ráfiskavekt.

Venda vit okkum haraftur fmóti til fiskimannatalið og veiðumongdini, so verður munurin hin vegin.

Fiskimannatalið í Danmark er sett til 18.542; meðan tað í Føroyum er um 3000 (2757 mans vóru tilskips í 1927). Ca. 18.000 danskir fiskimenn veiddu ca. 89.900 tons av ráfiski, t. v. s. ca. 4½ tons pr. mann. Ca.

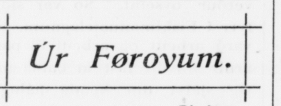
3000 føroyskir fiskimenn veiddu ca. 21.000 tons, t. v. s. ca. 7 tons pr. mann (í tursaltatun fiski fyri stórsta partin).

Hetta eru tøl, ið mugu geva okkum mangt at hugsa um viðfjörðandi okkara dagnaskapi sum fiskimenn og úrslitið vit fáa úr honum í samanburði við eina nærskylda tjóð.

Um »Fiskeribetretningen« ikki vísti okkum annað, var hann nógv verður; men hann vísur okkum mangt annað, ið skuldi eggjað okkum til framtøkt. Tað ræður sannuliga ikki bert um at fáa so og so stórar fiskarúgvur upp úr sjónum; men eisini og ikki minni um at fáa mest moguligt virði burtur úr tí, vit draga uppá land. Sum veiðumenn standa vit føroysku fiskimenn frammalaga; men sum rokjutir og hygnir handilsmenn standa vit aftarlaga í samburði við Danir.

Av veiðumongdini ið her er nevnd, eru 1.119.600 kg. veidd undir Grønlandi, 15.060.574 kg. veidd undir Íslandi, 284.158 kg. við skipum undir Føroyum; meðan 4.670.198 kg. er fiskur, sum veiddur er við ára- og motorbátum á útróðri, tað er hetta síðstnevnda, ið roknað er út í ráfiskavekt; meðan alt hitt er roknað í saltfiskavegt. Allur tann fiskur, sum brúktur er til matar í Føroyum, er ikki roknaður við.

Undir Íslandi eru hetta ár (1927) fingnar ca. 22.000 tunnur av sild, og av ísfiski sum seldur er út av landinum er flngið ca. 120 tons. Virðið á sildaveiðuni er sett til ca. 150.000 kr. og á ísfiskaveiðuni 63.700 kr. 158 fiskisskip vóru úti í 1927 og vóru 173 mans úti undir Føroyum og 2757 undir Íslandi. Hiit samanlagda úrslitið úr øllum skipsfiskiskapinum er sett til 4.753.439 kr. Útróðraveiðan við bátum og motorbátum er sett til 4.670 tons av torski og smáfiski, 3,3 tons av smáseiði, 737 tdr. av sild og 40,8 tons av kalva. Arabátatalið er sett til 1505 og motorbátatalið til 183. Virðið av hesum bátaflota til saman er sett til 1.147.100 kr; men virðið á okkara skipaflota er enn sum áður ein ógiltin gáta.

Postvæsenet
meddeler:

Fra og med den 1. April 1929 vil kun nedennævnte Frigørelsesmidler være gyldige:

Frimerker.
Bølgelinietype: 1 Øre gul, 2 Øre rød, 4 Øre blåa, 5 Øre brun, 7 Øre lysegrøn, 8 Øre graa, 10 Øre grøn og 12 Øre lilla.

Karavelttype: 15 Øre rød, 20 Øre graa, 25 Øre lyseblaa, 30 Øre gul, 35 Øre rødlilla og 40 Øre grøn.

Kong Christian X Type: 50 Øre graa, 60 Øre blaagrøn, 70 Øre brun og grøn, 90 Øre brun og rød, 1 Kr. brun og blaa, 2 Kr. graa og lilla, 5 Kr. lilla og brun samt 10 Kr. rød og grøn.

Brevkort, enkelte og dobbelte.

7 Øre Bølgelinie lysegrøn, 10 Øre Bølgelinie grøn og 15 Øre Karavel rød.

Frimerkekonvolutter.

10 Øre grøn og 15 Øre rød.

Korrespondancekort.

10 Øre Bølgelinie grøn og 15 Øre Karavel rød.

Frimerkeomslag.

5 Øre Bølgelinie brun og 7 Øre Bølgelinie lysegrøn.

Koncert.

Sum lýst aðrastaðni her í blaðnum er ætlanin at halda koncert á komandi sunnudegi Sjöngleikarhúsinum.

Tað er hitt hugaða felagið »Havnar sang- og musikfelag« við harra J. Waagstein sum leiðara, ið bjóðar til hesa koncert.

Ljómskráin er fjølbroytt.

Mannskorið syngur: týskar, finskar, danskar, svenskar og norskar sangir. Solosangir verða 2, ein íslenskur og ein føroyskur.

Hitt stóra salonorkester flýtur annan heimsgítan musik av nóvnum sum: Haydn, Tschai-kowsky, Melartín, Boieldieu.

Ein fjølbroytt skrá, ið gevur tær bestu vónir.

Rejsegodtgørelse m. m.

Herr. Redaktør!

Tillad mig at knytte nogle Bemærkninger til Deres Artikel i sidste Nr. af »Føroya Social-Demokrat«, hvori De fremhæver Forskellen mellem saavel Folkeskolen og Realskolen som Lærernes Lønninger ved disse.

At Lærerne faar Rejsegodtgørelse er slet ikke noget ukendt Problem, da Lærere baade her og i Danmark maa betragtes som hørende til Kongeriget. I Kongeriget faar Lærere og Lærereinder Rejsegodtgørelse, dog vil man vide, at en Lærerinde fra Færøerne, der havde virket i Danmark og nu skulde til Færøerne, ikke kunde opnaa nogen Rejsegodtgørelse, motive-ret med diverse Udflugter fra Myndighedernes Side, der afsluttede med den ikke ukendte Passus: Gælder ikke for Færøerne.

Men et andet er, at samme Passus: »Gælder ikke for Færøerne«, ikke anfægter D'Hrr. i i mindste Grad naar det drejer sig om en dansk Læge, der skal til Færøerne. Her viser det sig nemlig, at en Rejsegodtgørelse i et saadant Øjemed kan naa op til ca. 2800 Kroner, et nok saa anseeligt Beløb til Dækning af et Atlanterhavstogt, der ganske vidst kun gøres i den Hensigt, at tage Plads i en ledig Stilling, eller opslaaet ledigt Embede paa Færøerne. Jo, det med Rejsegodtgørelse er ikke noget Overdrev i egentlig Forstand, men som man ser, det skal være »til og fra Færøerne«, for hvis det kun drejer sig om »til Færøerne«, vil det ikke altid være saa let at faa Rejsegodtgørelse.

Skoledirektionen har desuden ogsaa præsteret det mildest talt »upæne« i dens Opdræden overfor Lærerkæfter, der har haft 2—3-aarig Lærervirksomhed i Kongeriget Danmark, og Rasks Ords i Erindring: *Sit Fædreland skylder man alt* . . . , naar der har været Lejlighed til at faa Plads paa hjemlig Grund, har Vedkommende søgt og faaet en Plads ved Folkeskolen. Den færøske Skoledirektion konstituerer uden videre Vedkommende i sin Plads for et Aar. Og det sker paa Trods af at Vedkommende har haft Plads ved Skole i »det øvrige Kongerige«, som det hedder naar det passer. Paa den Maade kan det lykkes en nogenlunde blind-konservativ Skoledirektion at forhindre, at en Lærer, der har haft Ansettelse i 3 Aar, opnaar nogen Lønforhøjelse foreløbig. Nej, vers'go: Først Konstitution, atter Nybegynder, og de sølle Kroner, der ellers skulde til, spares foreløbig.

XVI.

Bygdanna millum í harulopum.

Tó at tað er hægst á vetrartíð, liggur Skálafjørður sum ein sveiti og fjøllini stava við so djúpum skuggum niður í sjógvin sum var tað á einum jóansokumorni.

Tað eru fjarðir í Føroyum, sum eru meiri stórlætnir enn Skálafjørður, men hvar er tann fjórður, sum sýnir fram slíkt blíði og so reint teknaðar strendur og slíkt fjálgd undirlendi við bygnum sum allan vegin, bæði Skála- og Sólfrádrægin, rætta hondina hvort til aðra.

Tað hevur verið sagt at høvudsstaður Føroya átti at ligið á Skála-fjórð. Ja, har hevði ikki verið heiti av pláss. Tað skal to víst visa seg, at Skálafjørður fer ta framtíð honum tilkemur. Hvát var ikki hesin fjórður fyri einum mannaminni síðani imóti hvat hann er nú. Og hvat kann hann ikki vera um eitt mannaminni aftur.

Allur Skálafjørður leingist í fyrsta sinni eftir at tað skal verða latið upp fyri honum til Funningsfjórð, matrikasta fjórð landsins.

Tað hastar ikki so mikið at byggja akvegir frammi við deyðavatsstrendir kring um í oyggjunum — tað hastar meir at byggja vegir sum ikki bert alt í einum hevja tær sambundnu bygdin upp, men eisini í tí sama lyfta stórar partar av øðrum bygnum og landsportum upp.

Funningsfjórður stendur íðiliga fullur bæði av seiði og sild, sum ikki kemur til rættis sum tað eigir, tí plásslið liggur stongt inni hjá sær sjálvum. Tað er ikki mikið fyri at duga at hugsa sær til hvat virði tað hevði verið fyri Skálafjørð og víðari um at fáa lætta atgongd til hetta matplásslið. Enn minni torført er tað at hugsa sær til ta tvífalda virði, tað hevði haft fyri allan Funningsfjórð fyrst og fremst og hvussu tað hevði munað heilt til Gjaar, Elduvíkar og Oyndafjarðar. Og so ikki at tala um jarðadyrkningin í báðum fjórðabotnum.

Tað er Nýársdagur í Hósvík, tað er gamalur dansdagur har í bygdini eins sum tretlandadagur í Tjørnavík, kyndilsmessudagur í Saksum og kongakvöldið í Gøta. Langfarfólk pleigar tá nógv at koma til bygdar, men í ár var ikki so nógv, tí heilsuvindskiftini í bygdunum hava ikki í vetur verið góð. Men blíðskapurin var har sum vant, og væl duga Hósvíkskingar at halda gleim og stuttleika uppi. Simons, sakførari, sum nú ræður sum ein kongur her í landinum hevði sjálvur lant dansisstovu (»tvangs«). Men fyrri tann skuld gekk dansurin eins væl bæði fyri Gøtuskeggjum og mongum tåtum sum sjáldsamir eru at hoyra.

Hósvík er um summarid ein unniglig bygd og her er ein av teimum fáu bóttum, sum finnst í Føroyum. Fløtan endar í einum stórum heggi »Við Toftir«. Tað vóru tveir kellingar, sum traðkkaðu boin slætten, men hendar heggvin vóru tær ikki fórar fyri at kleima flatan. Tá segði onnur: Hæði hin triðja verið slíkt, so fingi vit eisini bilbúgt við hesum.

Annars hevur Hósvík verið stór huldubýgd. Áleina millum Garðsenda og Leirbakka kundi teljast háltvundrad royk hjá huldulókinum. Tað vílsti ein gamalur drongur, sum at Hans Jón Petersen og doyði í 1889, at siga frá.

Beint hinu megin sunðið á Eystur-oynni liggur Seldræð, har Tórus lági í Hósvík hevði vaktarmann sín at ansa eftir ófriðarskútum, sum komu sunnanfrá.

Har býr nú hin ríki og múgvandi maðurin, Andriass Weihe. Hann ferðast nú um til at savna lutir til sjálvur. Hann ger her ein vælgerning móti landi sínum, sum vit eiga at vera honum takksamur fyri. Væl er tað so at hann hevur góð ráð til tað, men hvat gera aðrir sum eisini hava góð ráð.

Fremmandar — og núlvandi Fø-